

han holdt sin Lidenskab i Tømme. Han er værgeløs i Driftens Vold.

For Personer af denne Art, der er saa ubetinget forlige for deres Omgivelser, men som ikke kan betragtes som ansvarlige Væsener, er Kriminalasylet eller en særlig Afdeling ved Sindssygeanstalterne det eneste rette Sted. Dansk Kriminalistforening tog Spørgsmaalet op til Overvejelse for nogle Aar siden ved sit første Møde. Meningerne om Enkelthederne var delte, men der var Samstemning i Hovedsagen: at Forbrydere med perverse Tilbøjeligheder, der berøver dem Viljen, bør undergives psykiatrisk Behandling. Erfaringer viser, at meget kan udrettes ad denne Vej. — Ogsaa „Tidskrift for Fængselsvæsen“ har indeholdt en Artikel om dette Emne.

Revolveren kan være god nok i yderste Nødsfald, men den er ikke Lægemidlet for Samfundets Sygdomme.

C. Birkeadal.

Bøger.

Ingeborg Marie Sick: „Højfjeldspræst“. (Det nordiske Forlag.)

Der er sagt saa mange Lovord om denne Bog, at „Kvinden og Samfundet“ ikke kan lade sig være at nævne den, men derfor skal den ikke lades uomtalt her i Bladet.

Det er en god Bog, en ren Bog, der med sit „sursum corda“ drager Hjerterne opad; den har brave Hverdagsmennesker, der tænker, dømmes og lever som Flertallet af vore Venner; og den har de to Hovedpersoner, Højfjeldspræsten og „den danske Dame“, stærke Karakterer, hvis Veje maa skilles, til de efter mange Aar kan møde hinanden i fuld Forstaaelse, den ene i lutret Kærlighed, den anden i lutret Tro.

Han, det stærke Trosmand, vilde nemlig oprindelig kun have sin elskede i Adskillelse fra sin Tro; i Troen vilde han favne sin Gud og leve til hans Ære, og i sin stærke Mandskærlighed vilde han favne sin yndige Brud, men uden nogen dybere Forstaaelse af, eller nogen inderligere Omsorg for hendes egentlige Selv, der den Gang ligesom ikke rigtig var til for ham — hun og hans Tro kom ikke hinanden ved.

Og hun, den unge, indtagende og velbegavede Verdenskvinde med det varme Hjerte, for hvem Kærligheden da var alt, og Troen uden større Betydning, ser og føler Deltheden og viser sig — saaledes som det fra det virkelige Liv mangan Gang højlydt kunde fortælles, om det ikke blev Mandens dyreste Hemmelighed — som den stærkeste: Hun drager stille bort med sin store Kærlighed, til den Tid er forhaanden, hvor de kan blive Et i bedste Forstand.

Hvorledes han bøjer sig og sender sine kaldende Ord ud i Verden til den eneste, han elsker; og hvordan hun endelig tør komme, ja det maa man selv læse sig til; Bogen er det vel værd. Den er helt igennem livlig og underholdende skrevet, rig paa Stemning og med nøje Kendskab til norsk Natur

og til Menneskene baade i By og Bygd. Og saa er der noget rigt personligt over den, der gør den i høj Grad tiltrækkende og faar En til at overse dens enkelte Konstruktionsmangler.

H. Th.

Fra Hagerups Forlag har Fanny Tuxen udsent syv Fortællinger, om hvilke man ikke med Rette kan sige noget ondt. Det skulde da være, at hun i den sidste „En Legende“ er uklædelig personlig i sit Angreb paa Fritænkerne. Fanny Tuxen er ogsaa for gammel og for vel oplyst til at behøve Belæring om, at fri Tænkens og Mangel paa Sædelighedsfølelse intet har med hinanden at gøre. Saadanne Paastande sætter kun ondt Blod og overbeviser ingen. Ret køn er Fortællingen „Anna Elisabeth“, „En Kamp“ er nærmest morsom, hvad den vist ikke skulde være. En ung Pige har at vælge mellem at tage til sin eneste Søsters Bryllup eller rejse hen og pleje sin syge Møder. Hun vælger det sidste efter en haard Kamp med sig selv, men belønnes herligt, idet den syge Mosters Læge bliver forelsket i hende og gifter sig med hende.

Fik blot enhver Forsagelse en slig Løn! H. Th. Rützebecks Fortælling „Den danske Sommer“ er en frisk og fornøjelig Bog; Forfatteren tager saa jævnt og sundt paa Mennesker og Forhold. Han fortæller let og med Lune, og Personerne er anskueligt skildrede. (Schuboths Forlag.)

Kvindesagsorganisation og Fagorganisation.*)

—o—

Den 19de Decbr. 1902 stadfæstedes „Lønningslov for Telegrafvæsenet“; hvori findes følgende Passus: „Kvinder have lige Adgang med Mænd til at oplæres og ansættes i Statens Tjeneste ved Telegrafvæsenet“. Lønnen for Telegrafister fastsættes til 800 Kr. aarlig. For hver 4 Aars Tjeneste kommer hertil et Alderstillæg for Mænd og Kvinder af henholdsvis 300 og 200 Kr. aarlig. Løn-Maximum er hhv. 2600 og 2000 Kr.“

Da Sagen nu saaledes er ude af Verden, vil jeg gerne tillade mig for kommende Tilfælde Skyld at raade „Dansk Kvindesamfund“ til ikke fremtidigt at tage Affære paa saadanne Omraader, hvor der i Forvejen findes en Organisation, som er den ene naturlige til at handle. Det er nemlig min Erfaring, at „D. K.-S.“ ikke har vandet sig Venner, men tværtimod Modstandere paa denne Sag. Og som Medlem og Ven af „D. K.-S.“, ønsker jeg intet hellere end, at det maa vinde sig mange Venner, og i hvert Fald ved sin Adfærd kun skaffe sig Agtelse. Thi

*) Naar vi optager følgende ret skarpe Angreb paa „Dansk Kvindesamfund“, er det ikke, fordi vi er enig med Forf.; men fordi vi er overbevist om, at Artiklen er dikteret af Interesse baade for Sagen og Samfundet. Vi forbeholder os derfor ogsaa at komme tilbage til denne Sag, dersom Forf. ikke fra anden Side vil blive imødegaaet her i Bladet.

Red.

det er en Nødvendighed for enhver, der vil agitere.

Da en Kollega, ved et Møde i Odense i Maj 1902, udtalte sin Misbilligelse af „D. K.-S.“s Andragende, var jeg ikke i Stand til at give ham andet Svar end det, der laa i en Forsikring om, at det var gjort i en god Mening, og at man sikkert ikke havde haft Forstaaelsen af, at man skred over i andres Omraade. Sagen er nemlig følgende:

Telegrafpersonalet har en Organisation, som har (og som er den eneste, der har), Bemyndigelse til at varetage Personalets Interesser overfor samtlige forskellige Myndigheder. Kvindelige Telegrafister har i denne Forening i alle Henseender samme Rettigheder som mandlige og er for Tiden repræsenterede af 2 kvindelige Telegrafister i Bestyrelsen. Bestemmelsen om lige Ret for Mænd og Kvinder til Oplæring og Ansættelse i Telegrafvæsenet er indsat i Forslaget til Lønningsloven paa Foranledning af Telegrafvæsenets Repræsentantskab, der i Fjorindsendte Folketingets Lønningsudvalg et Andragende herom, hvorefter Udvalget indsatte det i Forslaget, og hvorefter Ministeren senere akcepterede det.

Endvidere kan jeg meddele, at de**) kvindelige Telegrafister, som har anmodet „D. K.-S.“ om at tage Affære, staar udenfor Foreningen, handler altsaa paa Trods af deres Kammerater, som ønsker, at kun Foreningen skal repræsentere dem, og de har aldrig henvendt sig til Foreningen, end-sige modtaget afvisende Svar der. Bestyrelsen virker endvidere for, at kvindelige Telegrafister skal faa samme Ret som mandlige til at gifte sig uden derfor at miste deres Pladser, hvilket de hidtil har gjort.

Man maa nu ikke tro, at jeg med disse Bemærkninger tilsigter et Angreb paa „D. K.-S.“ (saa meget mindre som der ved denne Sag ingen Skade er sket, men Sagen tværtimod ført godt igennem) — jeg vil netop med Glæde anvende al den Tid og Kraft, jeg kan faa tilovers dertil, til at virke for „D. K.-S.“s Formaal. — Men jeg vil blot henlede Opmærksomheden paa, at „D. K.-S.“ i Fremtiden bør have et noget klarere Blik for, hvor dets Opgaver ligger. Og der, hvor de ligger — det vil jeg ogsaa sige ved denne Lejlighed — der skal der virkes med større Kraft, end hidtil sket er.

Der er særlig to Ting, som jeg vil pege paa. Dansk Kvindesag er ikke klart og „grejt“ organiseret. Nu har jeg, der dog saa at sige er Organisationsmand af Fag, i over et Aar gransket den, og endnu er jeg ikke naaet til fuld Klarhed over dens mange Gange og Kroge — ikke saameget, at jeg kan rejse nogen saglig Kritik endnu; men det ser jeg klart, at Danske Kvinders Organisation er ikke saadan, at enhver straks og let er klar over det Hele. Og det baade kunde og burde den være.

**) „D. K.-S.“ kan næppe have været saa letsindig, at den har handlet paa Anmodning af kun een.

Det andet, jeg vil pege paa, er dette, at Sejre, det vil sige Pagt med Fremtiden. — Og at være i Pagt med Fremtiden, det vil bl. a. sige at eje de unges Hjerter. Uden Medlemmer i alle Aldre fra 18 til 88 Aar, uden at have hele Ungdommen med, kan „D. K.-S.“ ikke bære vor fælles store Sag til Sejre. Og „D. K.-S.“ har ikke Ungdommen med; den nuværende Bestyrelse har, dens Fortjenester iøvrigt ufortalt, ikke kunnet samle de unge i „D. K.-S.“ Dertil behøves en stadig Strøm af nye Ideer og Initiativ, af Energi og Begejstring. Jeg opfordrer de Medlemmer af „D. K.-S.“ som har dette, og som er ivrige for Sagens Trivsel, til at virke for, at „D. K.-S.“ tager fat paa nye Opgaver, virker saa det spørges Landet over, hvad det virker. Der maa kunne slaas til Lyd for den Sag i vort retsindige Folk. Og til at bringe nyt Liv ind i Agitationen og i Samfundets Trivsel maa der findes en ny Bestyrelse af unge eller dog yngre Kræfter.

Og maa det være min Slutningsbemærkning: At vi ønsker nye, hvor de gamle hidtil har virket bravt, det betyder aldeles ikke, at vi agter dem ringere end hidtil. Tværtimod, naar man tror, at nu kan nye Kræfter gøre bedre Fyldest, saa er det daarlige Høflighed at holde paa de gamle, blot fordi de har virket dygtigt.

At Søn følger Fader, det skyldes jo ikke en forvoven Opposition hos de unge Slægter — det er bare Naturens Visdom.

L. C. Schou,

Medlem af Statsfunktionærenes Organisationsudvalg.

Samfundsfarligt Arbejde.

—o—

Naar man i December Maaned tager Juleudstillingerne i Øjesyn og iagttagelse Travlheden, der hersker i de større og mindre Forretninger, de mange Hænder, der er sat i Bevægelse for at tilfredsstille Køberne og ordne den Mængde Pakker, der skal bringes ind i forskellige Hjem for der at aabnes i Julelysens Straaleskær til mer eller mindre Overraskelse for sine tilkommende Ejere, da tænker man maaske, at alt dette Røre maa bringe ikke blot flere Penge i de store Forretningers alt i Forvejen velfyldte Kasser, men ogsaa Brød til en Del Arbejdere og derved bidrage lidt til at bortjage nogle af de Nødens og Elendighedens Spøgelser, der, saasnart Vinteren indfinder sig, lister sig frem af Krogene og udstrækker sine Fingre efter de smaa i Samfundet, der staar værgeløse, som lammede af Arbejdsløshedens frygtelige Mare. — Ja, tilsyneladende er der Grund nok til denne Antagelse; men de, der kender Forholdene rigtig, ved, at kun en forsvindende Del af Forretningernes Julearbejde udføres af dem, for hvem Arbejdet er Eksistens, og udfører de det endelig, er de i de fleste Tilfælde Genstand for den grimme Udbytning fra Arbejdsgivernes Side.

Flere af vore største Forretninger lader deres Syersker medvirke ved Juleekspeditionen, hvilket der jo i og for sig ikke er noget at sige til, naar de kan undvære dem paa Systemet; men at der forlanges, at de unge Piger daglig skal arbejde 2 à 3 Timer længere end sædvanlig for den almindelige Dag-

Af Anita Wadjinskis korte Liv.

En Chicagohistorie af Margaret Monrad.

—o—

Anita blev ikke videre varmt modtaget, da hun kom; men det var de nyfødtes almindelige Lod i „Poverty Flat.“ Hun laa henne i Hjørnet af den mørke Stue paa en gammel Madras, bag store Stabler af færdigsyede Benklæder og Frakker, som værgede hende mod at falde ned, — grædende og blinkende med et Par smalle, sorte Øjne. Hendes lille, svage Klynken druknede i Larmen fra Symaskinerne, der snurrede og snurrede uden Ophør. Ingen havde Tid til at tage sig af Børnene i „Poverty Flat.“

En Gang klatrede hendes toaarige Broder op over Tøjbunkerne for at udfinde, hvad det var, som høretes der indefra. Han dunkede hende paa det morsomme, runde Hoved for at

se, om hun saa vilde give mere Lyd, og borede sine smaa Fingre ind i hendes Øjne; det var saa interessant at se, hvordan hendes hjælpeløse, lille Ansigt blev rødt og fortrukket lige som de rynkede Æbler nede i Smøgen. Paa dette Stadium af Undersøgelsen standsede pludselig en af Maskinerne. Som en Høg slog Moderen ned paa ham og halede ham ud under en Strøm af Ord, hvorefter fulgte en skraldende Ørefigen.

Lige saa pludselig holdt Anita op med at skride, da hun blev snappet op og følte sig trykket krampagtig mod en fyldig Barm, hvor der var varmt og blødt og godt at være. Men snart laa hun atter ene tilbage i den grænseløse Tomhed, og Maskinerne summede videre og de osende Lamper flimrede; den paaholdne Kræmmer betalte i Øjeblikket kun 10 Cent for Dusinet af færdigsyede Benklæder, og der var mange Munde at mætte i „Poverty Flat.“

Først da Anita kunde kravle om paa egen Haand, lærte hun, at Verden er større end den Stue, hvori hun var født. Det var lykkedes hende at naa Døren,

og der laa hun nu paa den ene Side og betragtede Udsigten. Hvad hun saa, var en Afgrund af mørke, brøstfældige Trapper: nede paa Gaden lyste det, og der skimtedes lige netop den store polske Kones brede Ryg, som hun allerede havde lært at skelne fra de andre som hørende hende til. Synet af Moderen drog hende som en Magnet, saa hun kravlede videre, over Dørtrinet og ned ad Trapperne — bums — bums; indtil hun tilsidst i Følge Tyngdeloven standsede og laa som en lille Bylt, brølende af alle Kræfter, saa længe hun havde Vejrnok til at blive ved. Der fandt den polske Kone hende sovende og bar hende op under det grøn- og rød-tærnede Sjal sammen med Kartofflerne.

Efterhaanden som Anita blev ældre, lærte hun, at Verden er meget stor, og at mange mærkelige Ting kan ske i den. Som en Lygtemand fløj hun frem og tilbage paa Gader og Stræder. „Halloj, jeg skal ordentlig klø Jer!“ og saa for hun videre paa sine smaa, tynde Stilke af Ben; hendes sorte Øjne skød Lyn, naar hun dukkede op

midt i Gadeopløbene uden for Værts-husene.

Anita var almindelig yndet af Drenge i „Poverty Flat.“ „Bliv fra den Tøs“, kunde man høre en eller anden ung Mand sige, „for hun kan bruge Skafterne, saa lille som hun er“, — hvorpaa han gned sig opad Benene, som om han endnu følte hendes Negle, fra den Gang han og hans Bande havde lynchet en stakkels forsulten Kat nede i Smøgen.

„Ja, hun er en Satans Pige, Mo'r siger, at hun er helt besat“, sagde en anden. — Det lod virkelig til at være sandt. Anita laa i dette Øjeblik paa det snavsede Fortov uden for en Beværtning, hylende og spar-kende, tilsyneladende uden nogen som helst Grund, medens en lang Række Kærlinger med Tørklæder over Hovederne sad paa Hug paa Trappe-trinene og saa ganske roligt til. I det samme høretes en Lirekasse. I et Nu var Anita paa Benene og tripper rundt med straalende Øjne, medens en Skare Børn trænger sig om hende, stirrende forbløffet paa hende med Fingrene i Munden.